

UZASADNIENIE

I. Cel uchwalenia ustawy

Projekt ustawy o inżynierach budownictwa, zwany dalej „projektem ustawy”, zakłada uregulowanie zasad wykonywania zawodu inżyniera budownictwa, pełnienie samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie, uzyskiwanie uprawnień budowlanych, organizację i zadania samorządu zawodowego inżynierów budownictwa, praw i obowiązków członków samorządu, jak również ich odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Jednocześnie projekt ustawy ma na celu także wykonanie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 7 lutego 2018 r. sygn. K 39/15 (Dz. U. poz. 352), dotyczącego ograniczenia zakresu uprawnień budowlanych, w którym Trybunał orzekł, że art. 16 pkt 3 ustawy – Prawo budowlane w zakresie, w jakim upoważnia właściwego ministra do określenia „ograniczenia zakresu uprawnień budowlanych”, oraz nie zawiera w tym zakresie wytycznych do treści rozporządzenia, jest niezgodny z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej oraz że przepisy rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 11 września 2014 r. w sprawie samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie wprowadzające dwie nieznane ustawie – Prawo budowlane specjalności inżynierskie kolejowe: w zakresie kolejowych obiektów budowlanych oraz w zakresie sterowania ruchem kolejowym, są niezgodne z tą ustawą. Dodatkowo Trybunał wskazał, że powyższe przepisy utracą moc obowiązującą po upływie 12 miesięcy od dnia ogłoszenia wyroku w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, co nastąpiło w dniu 12 lutego 2018 r.

II. Stan obecny

1. Samodzielne funkcje techniczne w budownictwie i uprawnienia budowlane.

W obowiązującym porządku prawnym wykonywanie samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie oraz uzyskiwanie uprawnień budowlanych regulują przepisy rozdziału 2 ustawy – Prawo budowlane (art. 12-16).

Art. 12 ust. 1 ustawy - Prawo budowlane definiuje pojęcie samodzielnych funkcji technicznych

w budownictwie oraz określa w katalogu otwartym rodzaje działalności uważanych za samodzielne funkcje techniczne w budownictwie. Są to:

- 1) projektowanie, sprawdzanie projektów architektoniczno-budowlanych i sprawowanie nadzoru autorskiego;
- 2) kierowanie budową lub innymi robotami budowlanymi;
- 3) kierowanie wytwarzaniem konstrukcyjnych elementów budowlanych oraz nadzór i kontrolę techniczną wytwarzania tych elementów;
- 4) wykonywanie nadzoru inwestorskiego;
- 5) sprawowanie kontroli technicznej utrzymania obiektów budowlanych.

Samodzielne funkcje techniczne w budownictwie mogą wykonywać jedynie osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje w zakresie budownictwa, określone jako „uprawnienia budowlane”. Przez „uprawnienia budowlane” należy rozumieć decyzję administracyjną wydaną przez właściwą okręgową komisję kwalifikacyjną samorządu zawodowego. Decyzja ta potwierdza, że dana osoba posiada odpowiednie wykształcenie techniczne i odbyła wymaganą praktykę zawodową dostosowaną do rodzaju, stopnia skomplikowania działalności i innych wymagań związanych z wykonywaną funkcją. Aby uzyskać uprawnienia budowlane osoba, która się o nie ubiega musi zdać egzamin organizowany przez samorząd zawodowy.

W decyzji o nadaniu uprawnień budowlanych organ izby określa specjalność uprawnień budowlanych oraz zakres prac projektowych lub robót budowlanych objętych danym uprawnieniem. Zatem osoba, która ubiega się o uprawnienia budowlane może uzyskać uprawnienia do projektowania lub kierowania robotami budowlanymi, w jednej ze specjalności, w ograniczonym zakresie lub bez ograniczeń. Uprawnienia budowlane upoważniają do pełnienia samodzielnej funkcji technicznej w budownictwie w zakresie określonym w decyzji o nadaniu tych uprawnień. Na tej podstawie organy administracji architektoniczno-budowlanej oraz organy nadzoru budowlanego mogą dokonać oceny, czy dana osoba jest uprawniona do wykonywania poszczególnych zadań w ramach danej inwestycji.

Zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy – Prawo budowlane, uprawnienia budowlane można uzyskać w następujących specjalnościach:

- 1) architektonicznej;
- 2) konstrukcyjno-budowlanej;
- 3) inżynierskiej:
 - a) mostowej,
 - b) drogowej,
 - c) kolejowej,
 - d) hydrotechnicznej,
 - e) wyburzeniowej;
- 4) instalacyjnej w zakresie sieci, instalacji i urządzeń:
 - a) telekomunikacyjnych,
 - b) cieplnych, wentylacyjnych, gazowych, wodociągowych i kanalizacyjnych,
 - c) elektrycznych i elektroenergetycznych.

Należy przy tym zauważyć, że ustawa – Prawo budowlane nie wskazuje precyzyjnie zakresów uprawnień w poszczególnych specjalnościach uprawnień budowlanych, które określałyby, przy jakich rodzajach obiektów i robót budowlanych, osoby posiadające uprawnienia budowlane w tych specjalnościach mogą pełnić samodzielne funkcje techniczne w budownictwie. Szczegółowe regulacje w tym zakresie znajdują się w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 11 września 2014 r. w sprawie samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie. Trybunał Konstytucyjny w ww. wyroku z dnia 7 lutego 2018 r. sygn. K 39/15, stwierdził, że jest to rozwiązanie nieprawidłowe, a zakresy uprawnień budowlanych, które decydują o ich istocie, powinny być określone w ustawie.

2. Odpowiedzialność zawodowa w budownictwie.

Obecnie odpowiedzialność zawodowa w budownictwie uregulowanej jest w rozdziale 10 ustawy - Prawo budowlane. I tak odpowiedzialności zawodowej w budownictwie podlegają osoby wykonujące samodzielne funkcje techniczne w budownictwie, które:

- 1) dopuściły się występków lub wykroczeń, określonych ustawą
- 2) zostały ukarane w związku z wykonywaniem samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie;

- 3) wskutek rażących błędów lub zaniedbań, spowodowały zagrożenie życia lub zdrowia ludzi, bezpieczeństwa mienia lub środowiska albo znaczne szkody materialne;
- 4) nie spełniają lub spełniają niedbale swoje obowiązki;
- 5) uchylają się od podjęcia nadzoru autorskiego lub wykonują niedbale obowiązki wynikające z pełnienia tego nadzoru.

Popelnienie czynów powodujących odpowiedzialność zawodową w budownictwie zagrożone jest karą:

- 1) upomnienia;
- 2) upomnienia z jednoczesnym nałożeniem obowiązku złożenia, w wyznaczonym terminie, egzaminu na uprawnienia budowlane;
- 3) zakazem wykonywania samodzielnej funkcji technicznej w budownictwie, na okres od roku do 5 lat, połączonym z obowiązkiem złożenia, w wyznaczonym terminie, egzaminu na uprawnienia budowlane.

Zakaz wykonywania samodzielnej funkcji technicznej w budownictwie może być orzeczony również w stosunku do osoby, która:

- 1) pomimo dwukrotnego upomnienia ponownie dopuściła się czynu, powodującego odpowiedzialność zawodową;
- 2) uchyla się od złożenia nakazanego egzaminu.

Postępowanie w sprawie odpowiedzialności zawodowej w budownictwie wszczyna się na wniosek organu nadzoru budowlanego, właściwego dla miejsca popełnienia czynu lub stwierdzającego popełnienie czynu, złożony po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego. Wniosek taki może także złożyć w zakresie swojej właściwości organ samorządu zawodowego. W sprawach odpowiedzialności zawodowej w budownictwie orzekają organy samorządu zawodowego. Ostateczną decyzję o ukaraniu, w trybie odpowiedzialności zawodowej w budownictwie, przesyła się do wiadomości:

- 1) jednostce organizacyjnej zatrudniającej osobę ukaraną;
- 2) właściwemu stowarzyszeniu;
- 3) organowi, który wydał ukaranemu uprawnienia do pełnienia samodzielnej funkcji technicznej w budownictwie;
- 4) Głównemu Inspektorowi Nadzoru Budowlanego.

Informacja o karze z tytułu odpowiedzialności zawodowej podlega wpisowi do centralnego rejestru ukaranych prowadzonego przez Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego. Nie można wszcząć postępowania z tytułu odpowiedzialności zawodowej w budownictwie po upływie 6 miesięcy od dnia powzięcia przez organy nadzoru budowlanego wiadomości o popełnieniu czynu, powodującego tę odpowiedzialność i nie później niż po upływie 3 lat od dnia zakończenia robót budowlanych albo zawiadomienia o zakończeniu budowy lub wydania decyzji o pozwoleniu na użytkowanie obiektu budowlanego. Organ, który orzekł w pierwszej instancji o odpowiedzialności zawodowej w budownictwie, na wniosek ukaranego, orzeka o zatarciu kary, jeżeli ukarany:

- 1) wykonywał samodzielną funkcję techniczną w budownictwie przez okres:
 - a) 2 lat - w przypadku kary upomnienia,

b) 3 lat - od złożenia egzaminu - w przypadku kary upomnienia z jednoczesnym nałożeniem obowiązku złożenia, w wyznaczonym terminie, egzaminu na uprawnienia budowlane,

c) 5 lat - po przywróceniu prawa wykonywania samodzielnej funkcji technicznej w budownictwie - w przypadku orzeczenia kary zakazu wykonywania samodzielnej funkcji technicznej w budownictwie, na okres od roku do 5 lat, połączonym z obowiązkiem złożenia, w wyznaczonym terminie, egzaminu na uprawnienia budowlane.

2) w ww. okresach nie był ponownie ukarany jedną z wymienionych kar.

Zatarcie kary podlega odnotowaniu w centralnym rejestrze ukaranych.

3. Odpowiedzialność dyscyplinarna członków samorządów zawodowych architektów i inżynierów budownictwa.

Odpowiedzialność dyscyplinarną członków samorządów zawodowych architektów oraz inżynierów budownictwa reguluje rozdział 5 ustawy samorządowej. I tak członek izby podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej za zawinione naruszenie obowiązków członka izby, którymi są:

1) przestrzeganie przy wykonywaniu czynności zawodowych obowiązujących przepisów oraz zasad wiedzy technicznej;

2) przestrzeganie zasad etyki zawodowej;

3) stosowanie się do uchwał organów izby;

4) regularne opłacanie składek członkowskich.

Od odpowiedzialności dyscyplinarnej wyłączone są czyny podlegające odpowiedzialności zawodowej, określone w ustawie - Prawo budowlane, oraz czyny podlegające odpowiedzialności porządkowej zgodnie z przepisami Kodeksu pracy. Postępowanie dyscyplinarne wszczyna się na wniosek okręgowej rady izby, okręgowego rzecznika odpowiedzialności zawodowej lub Krajowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej.

Oskarżycielem w postępowaniu dyscyplinarnym przed okręgowym sądem dyscyplinarnym jest okręgowy rzecznik odpowiedzialności zawodowej, a przed Krajowym Sądem Dyscyplinarnym w sprawach członków organów Krajowej Izby - Krajowy Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej. Stronami w postępowaniu dyscyplinarnym są:

1) oskarżyciel;

2) obwiniony;

3) pokrzywdzony.

Członek izby, którego dotyczy postępowanie, może ustanowić obrońców spośród członków samorządu zawodowego, adwokatów lub radców prawnych w każdym stadium postępowania. Obrońcą nie może być członek sądu dyscyplinarnego i rzecznik odpowiedzialności zawodowej. W wypadku gdy członek izby nie ma obrońcy z wyboru, sąd dyscyplinarny wyznaczy mu obrońcę z urzędu, jeżeli:

1) zachodzi uzasadniona wątpliwość, co do poczytalności osoby, której dotyczy postępowanie;

2) postępowanie toczy się po śmierci osoby, której dotyczy postępowanie.

Sąd dyscyplinarny na wniosek obwinionego może wyznaczyć obrońcę także w innych uzasadnionych wypadkach. W razie śmierci obwinionego przed ukończeniem postępowania

dyscyplinarnego toczy się ono nadal, jeżeli tego zażąda małżonek obwinionego, jego krewny w linii prostej, brat lub siostra, w terminie 2 miesiące od dnia zgonu obwinionego. Postępowanie dyscyplinarne o ten sam czyn toczy się niezależnie od postępowania karnego lub postępowania dyscyplinarnego wszczętego w jednostce organizacyjnej, w której przepisy szczególne przewidują takie postępowanie. Postępowanie dyscyplinarne może być jednak zawieszono do czasu ukończenia postępowania karnego. Postępowania dyscyplinarnego nie wszczyna się, a wszczęte umarza, jeżeli zaszła okoliczność, która według Kodeksu postępowania karnego wyłącza ściganie.

Od orzeczenia Krajowego Sądu Dyscyplinarnego w sprawach odpowiedzialności dyscyplinarnej przysługuje obwinionemu, okręgowemu rzecznikowi odpowiedzialności zawodowej lub Krajowemu Rzecznikowi Odpowiedzialności Zawodowej prawo wniesienia odwołania do właściwego ze względu na miejsce zamieszkania obwinionego sądu apelacyjnego - sądu pracy i ubezpieczeń społecznych, w terminie 14 dni od dnia doręczenia na piśmie rozstrzygnięcia wraz z uzasadnieniem. Do rozpoznania odwołania stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o apelacji. Od orzeczeń sądu apelacyjnego kasacja nie przysługuje. Właściwy sąd dyscyplinarny przekazuje niezwłocznie okręgowej radzie odpis prawomocnego orzeczenia o nałożeniu kary z tytułu odpowiedzialności dyscyplinarnej w celu dokonania wpisu o ukaraniu w rejestrze ukaranych z tytułu odpowiedzialności dyscyplinarnej członków okręgowej izby. Zatarcie wpisu o ukaraniu z tytułu odpowiedzialności dyscyplinarnej następuje z urzędu po upływie:

- 1) 3 lat od uprawomocnienia się orzeczenia kary upomnienia lub nagany;
- 2) 5 lat od upływu okresu zawieszenia w prawach członka izby;
- 3) 15 lat od uprawomocnienia się orzeczenia kary skreślenia z listy członków izby.

Jeżeli w ww. okresach członek izby został ukarany inną karą dyscyplinarną, zatarcie wpisu o ukaraniu następuje łącznie z zatarciem późniejszego wpisu. Szczegółowe zasady i tryb postępowania dyscyplinarnego określa rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 31 października 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania dyscyplinarnego w stosunku do członków samorządów zawodowych architektów, inżynierów budownictwa oraz urbanistów (Dz.U. Nr 194, poz. 1635).

III. Rozwiązania przewidziane w projekcie ustawy

1. Przepisy ogólne

Mając na uwadze rolę inżyniera oraz wymagany zakres wiedzy i umiejętności potrzebnych do prawidłowego wykonywania tego zawodu, w projekcie ustawy określono na czym polega wykonywanie zawodu inżyniera budownictwa poprzez wskazanie, że wykonywanie tego zawodu polega na pełnieniu samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie oraz na doskonaleniu kwalifikacji zawodowych w tym zakresie.

Określono także katalog samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie dla zawodu inżyniera budownictwa. Zakres samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie w zasadniczej części pokrywa się z obowiązującymi przepisami (art. 12 ust. 1 ustawy - Prawo budowlane), z tym że został on poszerzony o działalność polegającą na sporządzaniu opinii technicznych i ekspertyz technicznych oraz na rzeczoznawstwie budowlanym. W ten sposób przesądzono, że działalność polegająca na sporządzaniu opinii technicznych i ekspertyz technicznych oraz na rzeczoznawstwie budowlanym jest pełnieniem samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie, a więc w przypadku jej nieprawidłowego wykonywania inżynier budownictwa będzie ponosił odpowiedzialność dyscyplinarną z tego tytułu, której zasady określa projektowana ustawa.

Odnosnie rzeczoznawstwa budowlanego jest to istotna zmiana w stosunku do stanu obecnego wprowadzonego ustawą z dnia 9 maja 2014 r. o ułatwieniu dostępu do wykonywania niektórych zawodów regulowanych (Dz. U. poz. 768), dalej jako „ustawa deregulacyjna”, w którym rzeczoznawstwo budowlane nie jest samodzielną funkcją techniczną w budownictwie, a jedynie tytułem nadawanym przez samorzady zawodowe architektów i inżynierów budownictwa.

W związku z tym, że zarówno pojęcie opinii technicznej jak i ekspertyzy technicznych nie zostało dotychczas zdefiniowane w powszechnie obowiązujących przepisach prawa, a jednocześnie pojęcia te występują przy projektowaniu, budowaniu lub użytkowaniu obiektów budowlanych dla określenia różnych opracowań technicznych związanych z koniecznością fachowej oceny zjawisk technicznych lub samodzielnego rozwiązania zagadnień architektonicznych i technicznych oraz techniczno-organizacyjnych, określono, co te pojęcia obejmują.

Projekt ustawy zakłada, że opinie i ekspertyzy techniczne będą mogły sporządzać osoby posiadające uprawnienia budowlane w odpowiedniej specjalności

W projekcie ustawy zaproponowano zdefiniowanie rzeczoznawstwa budowlanego poprzez wskazanie, że działalność ta polega na sporządzaniu opinii i ekspertyz technicznych. Określono wymagania po spełnieniu których możliwy będzie wpis na listę rzeczoznawców budowlanych, utrzymując w szczególności obowiązujący obecnie w zakresie uzyskania tytułu rzeczoznawcy budowlanego wymóg co najmniej 10 letniego okresu praktyki w zakresie objętym rzeczoznawstwem. Istnienie rzeczoznawstwa budowlanego jako samodzielnej funkcji technicznej w budownictwie wydaje się być wskazane z uwagi na fakt, że podczas procesu inwestycyjnego lub budowlanego a także poza nim konieczne bywa dokonanie szczegółowych i specjalistycznych analiz, które może przeprowadzić wyłącznie osoba z wieloletnim doświadczeniem, stale podnosząca poziom swojej wiedzy, specjalizująca się w stosunkowo wąskiej dziedzinie budownictwa. Rzeczoznawca budowlany z racji swej znaczącej wiedzy oraz praktyki w zakresie zagadnień objętych rzeczoznawstwem związanych z budownictwem, będzie mógł wykonywać powierzone zadania w ramach wykonywania samodzielnej funkcji technicznej w budownictwie, a także np. być powoływany, jako biegły w sprawach dotyczących budownictwa. Weryfikacja dokonana przez właściwe organy samorządów zawodowych architektów i inżynierów budownictwa będzie gwarantem, iż osoba chcąca pełnić funkcje rzeczoznawcy budowlanego posiada najwyższy poziom wiedzy i doświadczenia. Tak jak ma to miejsce obecnie w przypadku nadawania tytułu rzeczoznawcy budowlanego, Krajowa Rada Izby Architektów albo Krajowa Rada Izby Inżynierów Budownictwa, na wniosek zainteresowanego, będzie orzekać, w drodze decyzji, o wpisie na listę rzeczoznawców budowlanych, określając zakres rzeczoznawstwa oraz termin, do kiedy wpis zachowuje ważność. Podstawę podjęcia czynności rzeczoznawcy budowlanego stanowić będzie wpis na listę rzeczoznawców budowlanych. W projekcie ustawy określono także przesłanki skreślenia z listy rzeczoznawców budowlanych. Krajowa Rada Izby Architektów oraz Krajowa Rada Izby Inżynierów Budownictwa będą także prowadzić listy rzeczoznawców budowlanych, odpowiednio w zakresie swojej właściwości.

W celu wzmocnienia ochrony zawodu inżyniera budownictwa, w projekcie ustawy wskazano, że zawód inżyniera budownictwa może wykonywać osoba, która jest członkiem samorządu zawodowego inżynierów budownictwa. Z kolei członkiem samorządu zawodowego inżynierów budownictwa może być osoba, która posiada uprawnienia budowlane. Dodatkowo wskazano, że wykonywanie zawodu inżyniera budownictwa odbywa się zgodnie z zasadami wynikającymi z przepisów prawa i zasadami wiedzy technicznej oraz z zachowaniem należytej staranności, właściwej organizacji, bezpieczeństwa i jakości pracy. Ponadto doprecyzowano, że zawód inżyniera budownictwa

wykonuje się w zakresie posiadanych uprawnień budowlanych. Wykonując przywołany na wstępie wyrok Trybunału Konstytucyjnego w załączniku do ustawy określono zakres uprawnień budowlanych w w zawodzie inżyniera budownictwa. Zakres ten stanowi odzwierciedlenie obowiązującego zakresu uprawnień budowlanych określonego w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 11 września 2014 r. w sprawie samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie.

Tak jak ma to miejsce obecnie, projekt ustawy zakłada, że warunkiem uzyskania uprawnień budowlanych będzie zdanie z wynikiem pozytywnym egzaminu na uprawnienia budowlane. Egzamin na uprawnienia budowlane będzie odbywać się we wszystkich okręgowych izbach w tym samym dniu i godzinie, na podstawie tych samych zestawów pytań, z wyłączeniem części ustnej egzaminu.

Projekt ustawy w zakresie uzyskiwania uprawnień budowlanych przewiduje utrzymanie regulacji wprowadzonych ustawą deregulacyjną tj.:

- możliwości zwolnienia z egzaminu na uprawnienia budowlane absolwenta studiów wyższych prowadzonych na podstawie umowy, o której mowa w art. 168b ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym zawartej między uczelnią a właściwym organem samorządu zawodowego, w zakresie odpowiadającym programowi kształcenia opracowanemu z udziałem organu samorządu zawodowego;
- możliwość uznawania za część lub całość praktyki zawodowej praktyki studenckiej w przypadku gdy odbywała się na studiach w sposób określony w umowie, o której mowa w art. 168b ust. 2 ww. ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym;
- możliwość uzyskiwania uprawnień budowlanych do kierowania robotami budowlanymi w ograniczonym zakresie przez osoby posiadające tytuł zawodowy technika lub mistrza zgodnie z przepisami o rzemiośle albo dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe w zawodzie nauczonym na poziomie technika w zawodach związanych z budownictwem określonych w przepisach wydanych na podstawie przepisu upoważniającego do wydania rozporządzenia w sprawie w zakresie odpowiednim dla danej specjalności.

Jednocześnie w projekcie ustawy zmodyfikowano wprowadzony ustawą deregulacyjną przepis o uznawaniu za równorzędną z praktyką zawodową rocznej praktyki przy sporządzaniu projektów odbytej pod patronatem osoby posiadającej odpowiednie uprawnienia budowlane, zwanej „patronem” poprzez przyjęcie, że patronem będzie mogła być osoba będąca członkiem samorządu zawodowego i posiadająca odpowiedni rodzaj i zakres uprawnień budowlanych. Jest to uzasadnione ułatwieniem dostępu do odbywania praktyki zawodowej. Dodatkowo zaproponowano dodanie przepisu na podstawie którego, patron nie będzie mógł uchylać się od wykonywania obowiązków patronatu. Ponadto w przepisach określających zadania samorządów zawodowych zaproponowano dodanie - w ramach nadzoru nad należyty i sumiennym wykonywaniem zawodu przez członków izb - nadzoru nad wykonywaniem funkcji patrona.

Istotną zmianą w stosunku do obecnie obowiązujących przepisów, jaką zakłada projekt ustawy jest wymóg, aby praktyka zawodowa spełniała kryteria jakościowe, określone w standardach praktyki zawodowej przyjętych w drodze uchwały przez Krajowy Zjazd Izby. W założeniu ma to wpłynąć pozytywnie na jakość zdobywanej praktyki zawodowej i właściwe przygotowanie do wykonywania zawodu inżyniera budownictwa.

Projekt ustawy doprecyzowuje, że warunkiem zaliczenia praktyki zawodowej jest pełnienie funkcji technicznej w pracach projektowych lub pełnienie funkcji technicznej na budowie

Utrzymując obowiązujące przepisy dotyczące zaliczania do praktyki zawodowej na budowie także wykonywanie czynności inspekcyjno-kontrolnych w organach nadzoru budowlanego, pracę w organach administracji rządowej lub jednostkach samorządu terytorialnego realizujących zadania zarządcy drogi publicznej, pracę u zarządcy infrastruktury kolejowej lub w podmiocie odpowiedzialnym za utrzymanie infrastruktury kolejowej we właściwym stanie technicznym, w projekcie ustawy dodano także możliwość zaliczania do praktyki zawodowej na budowie pracy w organach administracji rządowej realizujących zadania zarządcy urządzeń wodnych lub wód oraz infrastruktury hydrotechnicznej.

Jednocześnie wprowadzono wymóg że praktyka w ww. organach nie może przekraczać połowy wymaganego czasu praktyki zawodowej. Jest to uzasadnione jakością praktyki i wykonywanych czynności technicznych na budowie.

Minister właściwy do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa, określi, w drodze rozporządzenia szczegółowy sposób potwierdzania posiadania przygotowania zawodowego i jego weryfikacji, w tym sposób dokumentowania i weryfikacji posiadanego wykształcenia oraz uznawania wykształcenia i praktyki zawodowej, szczegółowy sposób przeprowadzania egzaminu na uprawnienia budowlane, a także wzór oświadczenia potwierdzającego odbycie praktyki zawodowej.

3. Nadawanie uprawnień budowlanych w zawodzie inżyniera budownictwa

Projekt ustawy w odniesieniu do zasad nadawania uprawnień budowlanych w zawodzie inżyniera budownictwa nie zakłada wprowadzenia zasadniczych zmian. Tak jak ma to miejsce obecnie, uprawnienia budowlane w zawodzie inżyniera budownictwa będą mogły być nadane do projektowania lub kierowania robotami budowlanymi, w ograniczonym zakresie lub bez ograniczeń. W decyzji o nadaniu uprawnień budowlanych w zawodzie inżyniera budownictwa, określa się specjalność oraz rodzaj prac projektowych lub robót budowlanych objętych danym uprawnieniem.

Projektowana ustawa, z wyjątkiem likwidacji specjalności architektonicznej, zachowuje obowiązujący wykaz specjalności uprawnień budowlanych, który zasadniczo odpowiada działaniom i zadaniom realizowanym przez inżynierów budownictwa. Jednocześnie projekt ustawy, w celu wykonania wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 7 lutego 2018 r. sygn. K 39/15 zakłada:

1. Wprowadzenie w miejsce dotychczasowej specjalności inżynierskiej kolejowej dwóch specjalności:

- a) inżynierskiej kolejowej w zakresie kolejowych obiektów budowlanych,
- b) inżynierskiej kolejowej w zakresie sterowania ruchem kolejowym.

2. Dodanie załącznika do ustawy określającego zakres uprawnień budowlanych w zawodzie inżyniera budownictwa.

3. Wprowadzenie nowych przepisów upoważniających ministra właściwego do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw szkolnictwa wyższego, do wydania nowego rozporządzenia w sprawie samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie.

Ponadto obecną specjalnością instalacyjną w zakresie sieci, instalacji i urządzeń: telekomunikacyjnych, cieplnych, wentylacyjnych, gazowych, wodociągowych i kanalizacyjnych, uzupełniono o dodanie urządzeń i instalacji klimatyzacyjnych co jest konsekwencją przyjęcia, iż obiekty budowlane wyposaża się, stosownie do ich funkcji, także

w urzędzenia klimatyzacyjne. Taki zapis ma także odzwierciedlenie w obowiązujących przepisach prawa budowlanego.

W projekcie ustawy zrezygnowano z wyodrębnienia specjalizacji w ramach istniejących specjalności uprawnień budowlanych, ponieważ w praktyce nie spełniały one swoich funkcji, na co wskazywał samorząd zawodowy inżynierów budownictwa.

W projekcie ustawy zaproponowano pozostawienie obowiązujących wymagań, co do uzyskiwania uprawnień budowlanych w zawodzie inżyniera budownictwa w poszczególnych specjalnościach uprawnień budowlanych.

Ponadto w projekcie ustawy zaproponowano wprowadzoną ww. ustawą deregulacyjną możliwość uzyskiwania uprawnień budowlanych do kierowania robotami budowlanymi w ograniczonym zakresie przez osoby posiadające tytuł zawodowy technika lub mistrza, albo dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe w zawodzie nauczonym na poziomie technika w zawodach związanych z budownictwem określonych w przepisach wydanych na podstawie przepisu upoważniającego do wydania rozporządzenia w sprawie samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie.

Zaproponowano by przesłanką do uzyskania uprawnień budowlanych było odpowiednie wykształcenie, które będzie kwalifikowane przez komisje kwalifikacyjne (np. analiza suplementu do dyplomu), a nie, jak to przewidują obowiązujące przepisy, jedynie nazwa kierunku studiów.

Projekt ustawy zakłada, że postępowanie kwalifikacyjne w sprawie nadania uprawnień budowlanych w zawodzie inżyniera budownictwa składa się z kwalifikowania oraz egzaminu składającego się z części pisemnej oraz ustnej obejmującego znajomość przepisów prawa regulujących proces inwestycyjny oraz umiejętności praktycznego zastosowania wiedzy technicznej.

Projekt ustawy, tak jak ma to miejsce w obowiązujących przepisach zakłada, że osoba, która uzyskała negatywny wynik części pisemnej egzaminu na uprawnienia budowlane w zawodzie inżyniera budownictwa, może przystąpić do niego ponownie, nie wcześniej niż po upływie 3 miesięcy. Pozytywny wynik części pisemnej egzaminu upoważnia do przystąpienia do części ustnej przez okres 3 lat od dnia jego uzyskania. Osoba, która uzyskała negatywny wynik części ustnej egzaminu, ponownie przystępuje tylko do tej części egzaminu.

W zależności od posiadanego wykształcenia i zakresu odbytej praktyki zawodowej egzamin jest przeprowadzany na uprawnienia budowlane do: projektowania w danej specjalności; kierowania robotami budowlanymi w danej specjalności, projektowania i kierowania robotami budowlanymi w danej specjalności. Przy ubieganiu się o nadanie uprawnień budowlanych w zawodzie inżyniera budownictwa w innej specjalności lub w innym zakresie niż posiadane, egzamin będzie ograniczony wyłącznie do zagadnień nieobjętych zakresem egzaminu obowiązującym przy ubieganiu się o już posiadane uprawnienia budowlane.

Projekt ustawy nie zawiera zmian w stosunku do wysokości opłat za postępowanie kwalifikacyjne o nadanie uprawnień budowlanych w zawodzie inżyniera budownictwa.

4. Uznawanie kwalifikacji i świadczenie usług transgranicznych

Projekt ustawy zakłada utrzymanie obowiązujących przepisów regulujących zasady uznawania kwalifikacji zawodowych oraz zasad świadczenia usług transgranicznych w projekcie ustawy nie zaproponowano zmian. Regulacje te są ujednolicone w całej Unii Europejskiej i nie stanowią dla obcokrajowców bariery w wykonywaniu w Polsce zawodu inżyniera budownictwa. Wobec powyższego należy uznać, że przepisy dotyczące uznawania kwalifikacji oraz zasady świadczenia usług transgranicznych stawiają przed osobą

zamierzającą wykonywać zawód inżyniera budownictwa podstawowe wymagania, których spełnienie nie jest nadmiernie uciążliwe, a jednocześnie daje podstawową gwarancję właściwej realizacji zawodu zaufania publicznego w naszym kraju.

5. Samorządy zawodowe inżynierów budownictwa

Projekt ustawy zakłada przeniesienie obowiązujących regulacji w zakresie funkcjonowania samorządów zawodowych inżynierów budownictwa. Samorząd zawodowy inżynierów budownictwa tworzą członkowie zrzeszeni w izbie inżynierów budownictwa. Samorząd zawodowy inżynierów budownictwa jest niezależny w wykonywaniu swoich zadań i podlegają wyłącznie przepisom prawa. **Okręgowe izby oraz Krajowa Izba inżynierów budownictwa, zwane dalej „izbami”**, będą posiadać osobowość prawną. Działalność izb będą określać ich statuty, nadawane przez Krajowy Zjazd Izby w drodze uchwały. Statuty będą mogły określać nazwy własne jednostek organizacyjnych izb. Izby będą mogły prowadzić działalność gospodarczą, z wyłączeniem działalności polegającej na wykonywaniu usług w zakresie obsługi inwestycyjnej, wykonywania robót budowlanych oraz pełnienia samodzielnej funkcji Jednostkami organizacyjnymi izb tak jak obecnie będą: Krajowa Izba Inżynierów Budownictwa oraz okręgowe izby inżynierów budownictwa. Zachowano także obowiązujące regulacje w zakresie działalności majątku i finansowania samorządu zawodowego architektów i samorządu zawodowego inżynierów budownictwa.

Członkowi izby przysługuje czynne i bierne prawo wyborcze. Członek izby podlega obowiązkowi ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody, które mogą wyniknąć w związku z wykonywaniem samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa, po zasięgnięciu opinii Polskiej Izby Ubezpieczeń, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres ubezpieczenia obowiązkowego, o którym mowa w ust. 1, termin powstania obowiązku ubezpieczenia oraz minimalną sumę gwarancyjną, mając na względzie specyfikę wykonywanego zawodu oraz zakres realizowanych zadań.

Do zadań samorządu zawodowego inżynierów budownictwa należeć będzie w szczególności:

- 1) sprawowanie nadzoru nad należytym i sumiennym wykonywaniem zawodu przez członków izb, w tym nad sprawowaniem funkcji patrona;
- 2) reprezentowanie i ochrona interesów zawodowych swoich członków;
- 3) ustalanie Kodeksu etyki zawodowej i nadzór nad jego przestrzeganiem;
- 4) nadawanie i pozbawianie uprawnień budowlanych;
- 5) uznawanie kwalifikacji zawodowych;
- 6) współdziałanie z organami administracji rządowej i organami samorządu terytorialnego oraz z innymi samorządami zawodowymi i stowarzyszeniami zawodowymi;
- 7) opracowywanie standardów praktyki zawodowej,
- 8) ustalanie zasad doskonalenia zawodowego oraz współdziałanie w doskonaleniu kwalifikacji zawodowych inżynierów budownictwa;
- 9) zarządzanie majątkiem i działalnością gospodarczą samorządu zawodowego inżynierów budownictwa;
- 10) prowadzenie postępowań w zakresie odpowiedzialności dyscyplinarnej członków samorządu zawodowego inżynierów budownictwa;

- 11) opiniowanie projektów aktów normatywnych dotyczących architektury, budownictwa lub planowania przestrzennego;
- 12) organizowanie i prowadzenie instytucji samopomocowych oraz innych form pomocy materialnej członkom samorządu zawodowego inżynierów budownictwa;
- 13) prowadzenie list członków samorządu zawodowego inżynierów budownictwa;
- 14) prowadzenie centralnego rejestru osób posiadających uprawnienia budowlane;
- 15) współpraca z uczelniami wyższymi w zakresie kształcenia inżynierów budownictwa;
- 16) realizacja innych zadań statutowych.

Od decyzji Organów Krajowych Izb w sprawach indywidualnych wydawanych w drugiej instancji, z wyjątkiem spraw dyscyplinarnych, przysługuje skarga do sądu administracyjnego, w terminie 30 dni od dnia otrzymania decyzji, wnoszona za pośrednictwem właściwego Krajowego Organu Izby.

Do postępowania w sprawach indywidualnych, uregulowanych w ustawie, z wyjątkiem spraw dyscyplinarnych, stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego.

6. Krajowa Izba

Projekt ustawy zakłada uchwalenie przez Krajowy Zjazd Izby Kodeksu etyki zawodowej w miejsce dotychczasowych zasad etyki zawodowej. Opracowany projekt Kodeksu etyki zawodowej podlegać będzie zaopiniowaniu przez ministra właściwego do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa.

Projekt ustawy, tak jak ma to miejsce w obowiązującym stanie prawnym, przewiduje, że Krajowy Zjazd Izby będzie uchwalał statut izby oraz regulaminy określające organizację organów krajowej izby i izb okręgowych oraz tryb ich działania.

W zakresie składu Krajowej Rady Izby projekt ustawy, mając na celu wzmocnienie pozycji okręgowych izb w Krajowej Radzie, wprowadza obowiązek zachowania reprezentacji wszystkich izb okręgowych.

Projekt ustawy, zachowując dotychczasowe kompetencje i zadania Krajowych Izb, zakłada że Krajowa Rada Izby będzie uchwalać:

- regulamin postępowania kwalifikacyjnego w sprawach nadawania uprawnień budowlanych,
- regulamin doskonalenia kwalifikacji zawodowych członków izb i zasad jego przestrzegania,
- standardy praktyki zawodowej.

Do kompetencji Krajowej Rady Izby będzie należeć także uchwalanie trybu i zakresu szkolenia uzupełniającego, jakie będzie obowiązany odbyć m.in. członek izby skreślony z listy członków okręgowej izby chcąc być ponownie wpisany na listę członków tej izby.

Projekt ustawy w zakresie kompetencji Krajowej Rady Izby zakłada także, że Krajowa Rada Izby Inżynierów budownictwa, prowadzić będzie w postaci elektronicznej centralny rejestr osób posiadających uprawnienia budowlane, który zawierać będzie także informację o nałożonej karze z tytułu odpowiedzialności dyscyplinarnej. Obecnie na podstawie art. 88a ust. 1 pkt 3 lit a i c ustawy – Prawo budowlane, Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego prowadzi centralny rejestr osób posiadających uprawnienia budowlane i centralny rejestr ukaranych z tytułu odpowiedzialności zawodowej w budownictwie. Projekt ustawy określa, w

jakim zakresie rejestr ten będzie jawny. Uzasadnieniem zmian w tym zakresie jest fakt, że to właściwe organy samorządów zawodowych nadają uprawnienia budowlane a także orzekają w sprawach odpowiedzialności dyscyplinarnej. W projekcie ustawy zaproponowano, że przepis dotyczący prowadzenia centralnego rejestru wejdzie w życie po upływie 60 dni od dnia ogłoszenia. Zawarto także przepis przejściowy na podstawie którego Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego przekaże dane, zawarte w centralnych rejestrach osób posiadających uprawnienia budowlane i ukaranych z tytułu odpowiedzialności zawodowej Krajowej Radzie Izby Inżynierów Budownictwa. Taki przepis jest konieczny, gdyż w innym przypadku nastąpiłaby sytuacja, w której Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego będzie prowadził „stary rejestr osób posiadających uprawnienia i ukaranych” natomiast izby „nowy rejestr”.

Projekt ustawy przewiduje wprowadzenie zakazu jednoczesnego pełnienia funkcji w organach okręgowych i w organach krajowych tego samego rodzaju.

7. Izby okręgowe

W projekcie ustawy zaproponowano dodanie do kompetencji okręgowej rady izby uprawnienie do opiniowania projektów aktów normatywnych dotyczących spraw należących do zadań samorządu.

Do obowiązków okręgowej rady izby będzie należało zapewnienie doskonalenia kwalifikacji zawodowych członków izby, występowanie do okręgowego rzecznika dyscyplinarnego o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego w stosunku do członka izby, prowadzenie rejestru ukaranych z tytułu odpowiedzialności dyscyplinarnej członków okręgowej izby, a także przesyłanie Krajowej Radzie Izby informacje o ukaraniu z tytułu odpowiedzialności dyscyplinarnej członka okręgowej izby, w celu zamieszczenia w centralnym rejestrze prowadzonym przez Krajową Radę Izby.

W projekcie ustawy zaproponowano, że właściwa okręgowa komisja kwalifikacyjna na żądanie osoby posiadającej uprawnienia budowlane będzie wyjaśniać, w drodze postanowienia, na które będzie przysługiwać zażalenie do Krajowej Komisji Kwalifikacyjnej, wątpliwości, co do treści decyzji o nadaniu uprawnień budowlanych lub decyzji o stwierdzeniu posiadania przygotowania zawodowego do pełnienia samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie.

Projekt ustawy wprowadzając jeden rodzaj odpowiedzialności dyscyplinarnej dla osób pełniących samodzielne funkcje techniczne w budownictwie, zakłada, że okręgowy sąd dyscyplinarny będzie rozpatrywać sprawy z zakresu odpowiedzialności dyscyplinarnej członków okręgowej izby wniesione przez okręgowego rzecznika dyscyplinarnego oraz orzekać o zatarcu kary z tytułu odpowiedzialności dyscyplinarnej. Okręgowy rzecznik dyscyplinarny będzie prowadzić postępowania wyjaśniające oraz sprawować funkcje oskarżyciela w sprawach z zakresu odpowiedzialności dyscyplinarnej członków okręgowej izby, a także składać odwołania od orzeczeń okręgowego sądu dyscyplinarnego i orzeczeń Krajowego Sądu Dyscyplinarnego.

8. Nadzór

W projekcie ustawy utrzymując obowiązujące regulacje w zakresie kontroli uchwał organów okręgowych izb przez właściwe krajowe organy wskazano, że uchwały organów okręgowych izb są przedkładane właściwym krajowym organom w terminie 14 dni od dnia ich podjęcia.

Krajowa Rada będzie mogła zwrócić się do właściwego okręgowego zjazdu lub właściwej okręgowej rady o podjęcie uchwały w określonej sprawie należącej do właściwości samorządu zawodowego inżynierów budownictwa. Uchwała okręgowej rady powinna być podjęta w terminie dwóch miesięcy, a uchwała okręgowego zjazdu na najbliższym zjeździe.

Jednocześnie doprecyzowano, że decyzje organów Krajowych Izb Inżynierów Budownictwa w sprawach indywidualnych, wydawane w drugiej instancji, z wyłączeniem spraw dyscyplinarnych, są decyzjami ostatecznymi, od których przysługuje skarga do sądu administracyjnego w terminie 30 dni od daty ich otrzymania.

Projekt ustawy, tak jak ma to miejsce w obowiązujących przepisach zakłada, że minister właściwy do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa będzie mógł wystąpić do właściwego Krajowego Zjazdu Izby lub właściwej Krajowej Rady Izby o podjęcie uchwały w sprawie należącej do zadań samorządu, z wyłączeniem uchwał w sprawach indywidualnych. Właściwa Krajowa Rada Izby obowiązana będzie podjąć uchwałę w powyższym zakresie w terminie do dwóch miesięcy od dnia otrzymania wystąpienia, a właściwy Krajowy Zjazd Izby na najbliższym zjeździe następującym po otrzymaniu wystąpienia.

Jednocześnie projekt ustawy zakłada wprowadzenie zmian w zakresie obowiązku przesyłania przez samorząd zawodowy inżynierów budownictwa uchwał ministrowi właściwemu do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa. Zgodnie z obowiązującą ustawą samorządową ministrowi właściwemu do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa przesyłane są wszystkie uchwały organów samorządu zawodowego, a więc także uchwały organów okręgowych. W projekcie ustawy zaproponowano, że ministrowi właściwemu do spraw gospodarowania przestrzenią i mieszkalnictwa będą przesyłane jedynie uchwały krajowych organów samorządu zawodowego z wyłączeniem uchwał w sprawach indywidualnych. Jest to uzasadnione tym, że uchwały organów izb okręgowych podlegają kontroli właściwych organów Krajowej Izby. Stąd dodatkowa kontrola sprawowana przez ministra nie wydaje się być zasadna. Z kolei decyzje organów krajowych Izb wydawane w sprawach indywidualnych podlegają regulacjom Kodeksu postępowania administracyjnego, który przyznaje stronom prawo wnoszenia odwołania bądź wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy. Utrzymano także uprawnienie ministra właściwego do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa do zaskarżenia otrzymanej uchwały do sądu administracyjnego, w terminie 30 dni od dnia jej otrzymania.

9. Członkostwo w okręgowych izbach

W projektowanych przepisach regulujących warunki członkostwa w izbie inżynierów budownictwa dodano, że członkami izby mogą być osoby korzystające w pełni z praw publicznych i mające pełną zdolność do czynności prawnych. Jest to uzasadnione szczególnym charakterem zawodu inżyniera budownictwa, jako zawodu zaufania publicznego.

W projekcie ustawy zachowano obowiązujący wymóg, wskazujący, że członek izby samorządu zawodowego podlega obowiązkowi ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody, które mogą wyniknąć w związku z wykonywaniem samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie. Tak jak ma to miejsce obecnie, szczegółowy zakres tego ubezpieczenia, termin powstania obowiązku ubezpieczenia oraz minimalną sumę gwarancyjną określi w drodze rozporządzenia minister właściwy do spraw instytucji finansowych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarowania przestrzenią i mieszkalnictwa, po zasięgnięciu opinii Polskiej Izby Ubezpieczeń.

Projekt ustawy zakłada wprowadzenie zmian w zakresie obowiązków członków okręgowych izb poprzez wprowadzenie obowiązku kształcenia kwalifikacji zawodowych. Mając na względzie potrzebę stałego podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez członków okręgowych inżynierów budownictwa, w projektowanych przepisach określających prawa członka izby wprowadzono uprawnienie do korzystania z pomocy w zakresie ustawicznego

doskonalenia kwalifikacji zawodowych oraz zapewnienia właściwych warunków wykonywania samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie. Natomiast w projektowanych przepisach określających obowiązki członka izby dodano obowiązek doskonalenia kwalifikacji zawodowych.

Uzasadniając powyższe wskazać należy, iż podnoszenie kwalifikacji zawodowych przez członków izby inżynierów budownictwa jest podstawą i gwarancją profesjonalnego wykonywania przez nich samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie. Sprzyja to wzrostowi prestiżu i rangi zawodu inżyniera budownictwa, jako zawodu zaufania publicznego. Za formy podnoszenia kwalifikacji zawodowych członków samorządu zawodowego uznaje się m.in. systematyczne sprawowanie samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie, a także uczestnictwo w zorganizowanych, grupowych jak i indywidualnych formach edukacji zawodowej.

Zapewnienie możliwości kształcenia członków izby, jego form (np. poprzez wykłady lub szkolenia) i wypracowanie systemu zapewniającego to kształcenie będzie należeć do zadań samorządów. Izby krajowe będą miały za zadanie uchwalić regulaminy tego kształcenia. Natomiast izby okręgowe będą stwarzać warunki do realizowania ustawicznego szkolenia, np. poprzez wybór tematyki doksztalcenia, na podstawie obserwacji potrzeb środowiska zawodowego, dobór najwyższej klasy wykładowców, wykorzystywanie środków przekazu, dostosowanych do preferencji odbiorców.

W projekcie ustawy zaproponowano przesłanki skreślenia z listy członków okręgowej izby, co będzie następowało w przypadku: wniosku członka którego ten wniosek dotyczy; orzeczenia kary pozbawienia prawa wykonywania zawodu, skazania prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo popełnione w związku z wykonywaniem samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie lub umyślne przestępstwo skarbowe, braku spełniania któregokolwiek z warunków członkostwa w izbie oraz śmierci członka. Skreślenie z listy członków okręgowych izb będzie mogło nastąpić także w przypadku nieuiszczania składek członkowskich przez okres 1 roku. Członek izby skreślony z listy członków okręgowej izby podlega na swój wniosek ponownemu wpisowi na listę, jeżeli odbył szkolenie uzupełniające. Członek izby skreślony z listy członków z powodu orzeczenia kary pozbawienia prawa wykonywania zawodu nie będzie mógł ubiegać się o ponowny wpis na listę przez okres 10 lat od uprawomocnienia się orzeczenia kary skreślenia z listy członków izby.

Projekt ustawy zakłada, że zawieszenie w prawach członka izby nastąpi w przypadku: nieuiszczania składek członkowskich przez okres dłuższy niż 6 miesięcy oraz wniosku członka izby, który czasowo zaprzestał wykonywania zawodu. W czasie zawieszenia członek izby jest zwolniony z wykonywania obowiązków członka izby. Zawieszenie w prawach członka izby skutkuje zakazem wykonywania zawodu oraz zakazem sprawowania funkcji patrona.

W czasie zawieszenia członek izby będzie zwolniony z wykonywania obowiązków określonych w projekcie ustawy. Jednoznacznie stwierdzono, że okres w którym członek izby jest zawieszony jest okresem bez składowym. Izby nie mają prawa żądać opłacania składek za okres zawieszenia przy powrocie członka izby do wykonywania zawodu. Przed powrotem do wykonywania zawodu członek izby ma obowiązek odbycia szkolenia uzupełniającego.

W projekcie ustawy wskazano także przesłanki ponownego przystąpienia do wykonywania zawodu, które będzie mogło nastąpić:

- 1) na wniosek członka izby;
- 2) po upływie terminu zawieszenia;

3) po odbyciu szkolenia uzupełniającego w przypadku orzeczenia kary pozbawienia prawa wykonywania zawodu.

10. Odpowiedzialność dyscyplinarna

Mając na względzie, że projekt ustawy zakłada w szczególności uregulowanie wykonywania zawodu inżyniera budownictwa, pełnienia samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie, uzyskiwania uprawnień budowlanych, a także praw i obowiązków członków samorządu inżynierów budownictwa, projekt ustawy zakłada uporządkowanie i ujednoczenie zasad odpowiedzialności zawodowej w budownictwie oraz odpowiedzialności dyscyplinarnej członków samorządu zawodowego inżynierów budownictwa poprzez wprowadzenie jednej odpowiedzialności dyscyplinarnej członków samorządu inżynierów budownictwa wykonujących zawód inżyniera budownictwa w miejsce obecnie obowiązującej odpowiedzialności zawodowej w budownictwie - uregulowanej w ustawie - Prawo budowlane oraz odpowiedzialności dyscyplinarnej członków samorządu zawodowego inżynierów budownictwa uregulowanej w ustawie samorządowej.

Członek izby będzie podlegał odpowiedzialności dyscyplinarnej za zawinione naruszenie obowiązków członka izby, z wyłączeniem obowiązku regularnego opłacania składek członkowskich. Ponadto członek izby wykonujący samodzielne funkcje techniczne w budownictwie podlegał będzie odpowiedzialności dyscyplinarnej również w przypadku, gdy: wskutek rażących błędów lub zaniedbań spowodował zagrożenie życia lub zdrowia ludzi, bezpieczeństwa mienia lub środowiska albo znaczne szkody materialne, nie dokładał należytej staranności w wykonywaniu obowiązków, uchylał się od podjęcia nadzoru projektowego lub przy wykonywaniu obowiązków wynikających z pełnienia tego nadzoru nie dokładał należytej staranności.

W projekcie ustawy wprowadzono zapis, zgodnie z którym, od odpowiedzialności dyscyplinarnej wyłączone będą czyny podlegające odpowiedzialności porządkowej zgodnie z przepisami Kodeksu pracy.

W projekcie ustawy zaproponowano katalog kar dyscyplinarnych członków izb, tj.:

- 1) upomnienie,
- 2) nagana,
- 3) nagana z jednoczesnym nałożeniem obowiązku złożenia, w wyznaczonym terminie, egzaminu ze znajomości procesu inwestycyjno-budowlanego oraz umiejętności praktycznego zastosowania wiedzy technicznej,
- 4) zawieszenie w prawach wykonywania zawodu, na okres od 1 roku do 5 lat,
- 5) pozbawienie prawa wykonywania zawodu.

Zawieszenie w prawach członka izby z zakazem wykonywania zawodu określać się będzie w latach i miesiącach. Kara będzie biegła od dnia, w którym decyzja o ukaraniu stała się ostateczna.

Projekt ustawy zakłada, że wymierzając karę, należy uwzględnić w szczególności stopień zawinienia, rodzaj naruszonego obowiązku, rozmiar i wagę skutków czynu oraz dotychczasową karalność z tytułu odpowiedzialności dyscyplinarnej. Jeżeli w stosunku do członka izby w okresie 5 lat dwukrotnie orzeczono co najmniej upomnienie, za trzecim razem, komisja dyscyplinarna orzeka co najmniej karę zawieszenia na okres od miesiąca do 5 lat.

W projekcie ustawy zaproponowano, że zatarcie wpisu o ukaraniu z tytułu odpowiedzialności dyscyplinarnej następować będzie z urzędu po upływie:

- 3 lat od uprawomocnienia się orzeczenia kary upomnienia lub nagany,
- 5 lat od uprawomocnienia się orzeczenia kary nagany z obowiązkiem zdania egzaminu w określonym terminie,
- 10 lat od uprawomocnienia się orzeczenia kary zawieszenia w prawach członka izby z zakazem wykonywania zawodu na okres od 1 roku do 5 lat,
- 15 lat od uprawomocnienia się orzeczenia kary skreślenia z listy członków izby

- pod warunkiem, że osoba, w stosunku do której orzeczono karę dyscyplinarną, nie zostanie w tym czasie ukarana lub nie zostanie wszczęte przeciwko niej postępowanie dyscyplinarne.

Jeżeli w wymienionych okresach członek izby zostanie ukarany inną karą dyscyplinarną, zatarcie wpisu o ukaraniu następować będzie łącznie z zatarciem późniejszego wpisu. Sąd dyscyplinarny, który orzekł karę dyscyplinarną, na wniosek ukaranego złożony nie wcześniej niż po upływie 2 lat od dnia uprawomocnienia się orzeczenia o ukaraniu, będzie mógł postanowić o wcześniejszym zatarciu kary. Członkowi izby ukaranemu w trybie odpowiedzialności dyscyplinarnej, do czasu zatarcia kary zawieszenia w prawach członka, nie będzie przysługiwać czynne i bierne prawo wyborcze, a także nie będzie mógł pełnić funkcji w organach izby, a jego mandat w tych organach wygasa.

W projekcie dodano przepis na podstawie którego postępowania dyscyplinarne nie wszczynają się, a wszczęte umarza, jeżeli zaszła okoliczność, która według Kodeksu postępowania karnego wyłącza ściganie.

W projekcie ustawy zaproponowano okres przedawnienia, po którym nie będzie można wszcząć postępowania dyscyplinarne, wynoszący 5 lat od chwili popełnienia czynu. Natomiast w przypadku gdy czyn zawiera znamiona przestępstwa, przedawnienie będzie następować dopiero z upływem karalności przestępstwa. Bieg przedawnienia przerywać będzie każda czynność okręgowego rzecznika odpowiedzialności dyscyplinarnej lub Krajowego Rzecznika Odpowiedzialności Dyscyplinarnej. W przypadku śmierci obwinionego przed ukończeniem postępowania dyscyplinarne będzie ono toczyć się nadal, jeżeli w terminie 2 miesięcy od dnia zgonu obwinionego zażąda tego małżonek obwinionego, jego wstępny albo zstępny w linii prostej, brat albo siostra.

Postępowanie dyscyplinarne będzie wszczynane i prowadzone w okręgowej izbie, właściwej ze względu na przynależność do niej osoby, której dotyczy wniosek o wszczęcie postępowania dyscyplinarne, z zastrzeżeniem przypadku kiedy Krajowy Sąd Dyscyplinarny będzie rozpatrywał jako sąd pierwszej instancji sprawy członków organów izb z zakresu odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Projekt ustawy zakłada, że postępowanie w sprawie odpowiedzialności dyscyplinarnej obejmuje: postępowanie wyjaśniające, postępowanie przed sądem dyscyplinarnym oraz postępowanie wykonawcze.

Postępowanie wyjaśniające będzie wszczynał rzecznik dyscyplinarny:

- 1) na wniosek Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego lub organu nadzoru budowlanego właściwego dla miejsca popełnienia czynu, złożony nie później niż po upływie 6 miesięcy od momentu powzięcia wiadomości o popełnieniu czynu;
- 2) na wniosek Krajowej Rady lub okręgowej rady izby;
- 3) na wniosek pokrzywdzonego;

4) z urzędu.

Z kolei postępowanie przed sądem dyscyplinarnym wszczynane będzie na wniosek okręgowego rzecznika dyscyplinarnego albo jego zastępcy lub Krajowego Rzecznika Dyscyplinarnego albo jego zastępcy.

Projekt ustawy przewiduje, że wnioski, o wszczęcie postępowania wyjaśniającego i postępowania przed sądem dyscyplinarnym powinny zawierać określenie zarzucanego czynu, uzasadnienie faktyczne i prawne oraz wskazanie dowodów.

Projekt przewiduje, że stronami w postępowaniu wyjaśniającym będą obwiniony oraz pokrzywdzony, a w przypadku gdy postępowanie wyjaśniające zostało wszczęte na wniosek Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego lub organu nadzoru budowlanego właściwego dla miejsca popełnienia czynu stroną tego postępowania jest również Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego lub organ nadzoru budowlanego właściwy dla miejsca popełnienia czynu.

Z kolei stronami w postępowaniu przed sądem dyscyplinarnym będą oskarżyciel, obwiniony oraz pokrzywdzony, i analogicznie jak ma to miejsce w postępowaniu wyjaśniającym również Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego lub organ nadzoru budowlanego właściwy dla miejsca popełnienia czynu jeżeli postępowanie wyjaśniające zostało wszczęte na wniosek tych organów.

Oskarżycielem w postępowaniu dyscyplinarnym będzie okręgowy rzecznik dyscyplinarny, a w sprawach członków organów izb – Krajowy Rzecznik Dyscyplinarny.

Członek izby, którego dotyczy postępowanie, będzie mógł w każdym stadium postępowania ustanowić obrońców spośród członków samorządu zawodowego, adwokatów albo radców prawnych. Obrońcą nie będzie mógł być członek sądu dyscyplinarnego, rzecznik dyscyplinarny lub jego zastępca.

W przypadkach gdy członek izby nie ma obrońcy z wyboru, sąd dyscyplinarny wyznaczy mu obrońcę z urzędu, jeżeli: zachodzi uzasadniona wątpliwość co do poczytalności osoby, której dotyczy postępowanie lub postępowanie toczy się po śmierci osoby, której ono dotyczy. Regulacja ta będzie miała także zastosowanie w toku postępowania wyjaśniającego.

Projekt ustawy zakłada, że orzeczenia i postanowienia kończące postępowanie dyscyplinarne wraz z uzasadnieniem doręczają się stronom z urzędu. Uzasadnienia nie będzie sporządzać się z urzędu w sprawach, w których uwzględniono wniosek rzecznika dyscyplinarnego o wydanie orzeczenia i wymierzenie uzgodnionej z obwinionym kary dyscyplinarnej bez przeprowadzenia rozprawy oraz wniosek obwinionego o wydanie orzeczenia i wymierzenie mu określonej kary dyscyplinarnej, ani w sprawach, w których wymierzono karę upomnienia. W takich przypadkach uzasadnienie będzie sporządzać się na wniosek strony, złożony w terminie 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia.

Od orzeczenia sądu dyscyplinarnego stronom będzie przysługiwać prawo wniesienia odwołania do sądu II instancji, w terminie 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia na piśmie wraz z uzasadnieniem.

Odwołania od orzeczenia Krajowego Sądu Dyscyplinarnego orzekającego jako sąd I instancji będzie rozpoznawać ten sam sąd w innym, pięcioosobowym składzie.

Od orzeczenia organu orzekającego II instancji, stronom służyć będzie odwołanie do właściwego ze względu na miejsce zamieszkania obwinionego sądu apelacyjnego - sądu pracy i ubezpieczeń społecznych, w terminie 14 dni od dnia doręczenia na piśmie rozstrzygnięcia wraz z uzasadnieniem. Do odwołania zastosowanie będą miały przepisy

Kodeksu postępowania cywilnego dotyczące apelacji. Od orzeczenia sądu apelacyjnego nie będzie służyć skarga kasacyjna.

Sąd dyscyplinarny będzie przysyłał niezwłocznie okręgowej radzie odpis prawomocnego orzeczenia o nałożeniu kary z tytułu odpowiedzialności dyscyplinarnej w celu dokonania wpisu o ukaraniu w centralnym rejestrze osób posiadających uprawnienia budowlane.

Projekt ustawy zakłada wprowadzenie zmian w zakresie kosztów postępowania dyscyplinarnego. Koszty postępowania pobierane będą w formie zryczałtowanej opłaty na rzecz okręgowej izby inżynierów budownictwa, której obwiniony jest członkiem. O kosztach będzie orzekać sąd dyscyplinarny.

W razie ukarania koszty postępowania ponosić będzie obwiniony. W pozostałych przypadkach koszty postępowania wyjaśniającego i postępowania przed okręgowym sądem dyscyplinarnym pokrywać będzie właściwa okręgowa izba inżynierów budownictwa, zaś koszty postępowania przed Krajowym Sądem Dyscyplinarnym pokrywać będzie Krajowa Izba Inżynierów Budownictwa.

W projekcie ustawy, uwzględniając propozycje samorządu zawodowego inżynierów budownictwa, zaproponowano, by zryczałtowana opłata w razie ukarania wynosiła:

- 1) karą upomnienia – od 500 do 800 zł;
- 2) karą nagany – od 800 do 1500 zł;
- 3) innymi karami – od 1500 do 5000 zł.

- w zależności od długości trwania postępowania oraz liczby i złożoności czynności w nim dokonywanych.

Przy wydawaniu orzeczenia łącznego wymierzone opłaty sumuje się. Jeżeli jednym orzeczeniem ukarano dwóch lub więcej obwinionych, zryczałtowane koszty postępowania dotyczą każdego z nich z osobna. Egzekucja zryczałtowanych kosztów postępowania należy do właściwej okręgowej rady izby samorządu zawodowego.

W projekcie ustawy zamieszczono przepis na podstawie którego, w sprawach nieuregulowanych do postępowania dyscyplinarnego stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego.

W projekcie zaproponowano odpowiednie przepisy przejściowe i zmieniające.

Przewiduje się 14-dniowe *vacatio legis* dla wprowadzanych regulacji, z wyjątkiem przepisu dotyczącego prowadzenia centralnego rejestru osób posiadających uprawnienia budowlane, który wejdzie w życie po upływie 60 dni od dnia ogłoszenia, co jest uzasadnione przepisem przejściowym umożliwiającym Głównemu Inspektorowi Nadzoru Budowlanego przekazanie danych, zawartych w centralnym rejestrze osób posiadających uprawnienia budowlane oraz w centralnym rejestrze ukaranych z tytułu odpowiedzialności zawodowej Krajowej Izbie Architektów oraz Krajowej Izbie Inżynierów Budownictwa, w terminie 60 dni od dnia ogłoszenia niniejszej ustawy.

Pozostałe informacje

Przedkładany projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projektowana regulacja nie mieści się w zakresie przedmiotowym zagadnień podlegających konsultacjom z Europejskim Bankiem Centralnym.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów technicznych, o których mowa w § 4 *rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego*

systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, oraz z 2004 r. poz. 597) i w związku z tym nie podlega procedurze notyfikacji.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz § 52 uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. poz. 979), z chwilą skierowania do uzgodnień projekt ustawy zostanie udostępniany w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny. Projektowana ustawa została zgłoszona do Wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów pod pozycją UD257. Załącznikiem do uzasadnienia jest Ocena Skutków Regulacji.